

DeLaval Koerant

Meer met minder

Wat betekent dit voor u?

1.000 liter meer melk

Wat helpt u hierbij?

Bedrijfsreportages

Wat zeggen onze klanten?

DeLaval - natuurlijk meer melken

Koeien moeten de beschikking hebben over voldoende schoon water en goed voer, frisse lucht, de juiste verlichtingen en een zacht en schoon ligbed.

**Dat is pas
koecomfort!**

Meer met Minder

Wat betekent dit voor u als individuele melkveehouder?

Geen gemakkelijke vraag om te beantwoorden. Je bent snel geneigd dit in het licht te zien van de noodzakelijke fosfaatreductie en de impact hiervan op je eigen bedrijf. Voor sommige melkveehouders biedt dit kansen, waar anderen in de voorbije jaren een groeispurt ingezet hebben door extra te investeren in de infrastructuur, zonder de passende bezetting gerealiseerd te hebben op 2 juli 2015. Voor individuele melkveehouderijen is hun ambitie verworpen tot een doemscenario, is hun toekomstplan in rook opgegaan door het pakket van huidige maatregelen of heeft men het bedrijf noodgedwongen moeten stoppen.

2017, het jaar van het fosfaatreductieplan, zal de geschiedenisboeken over de melkveehouderij ingaan als het jaar van gedwongen herstructurering. De derogatie voor 2017 is echter gewaarborgd. Ook daarna zullen er veranderingen blijven komen. Het aantal koeien zal dalen omdat fosfaatrechten, die hun intrede doen in 2018, voor veel melkveehouders met minimaal gemiddeld 8,3% worden gekort. Een nieuwe balans die gevonden moet worden en waar meer aandacht voor de individuele koe centraal zal staan.

1000 liter meer per koe per lactatie, is dit mogelijk?
Wij denken van wel en sommige van uw collega's laten dit nu al zien. Zeker is het de moeite waard om na te denken welke zaken op uw bedrijf nog geoptimaliseerd kunnen worden. Wij hebben aan meerdere specialisten gevraagd wat hun visie is vanuit verschillende invalshoeken.

Fosfaatproblematiek speelt vooral in Nederland en is in België geen veelbesproken onderwerp. Maar de in dit nummer besproken maatregelen die genomen kunnen worden om meer melk per koe te bereiken, zijn voor onze Belgische klanten evenzeer bruikbaar om tot een hoger bedrijfssaldo te komen.

Bedrijfsvoering en sensoren
Via sensoren verzamelen veehouders steeds meer data die ze graag willen inzetten om hun bedrijfsvoering te optimaliseren, het dierenwelzijn te verbeteren en niet in de laatste plaats om hun inkomenspositie te borgen. Het hebben van data is echter niet altijd synoniem voor extra inkomen. Data is een noodzaak om informatie te verkrijgen, die nodig is voor het maken van de juiste managementbeslissingen.

Minder koeien maar meer rendement
In deze Koerant leest u hoe data uit bijvoorbeeld de Herd Navigator en het Bodyconditiescore-systeem BCS een verbeterd rendement opleveren. Onafhankelijke consultants hebben het afgelopen jaar bij respectievelijk 14 en 6 bedrijven in de Benelux een onderzoek gedaan naar de bevindingen en hoe Herd Navigator en BCS het financiële resultaat op deze bedrijven heeft verbeterd. Kerncijfers die spreken voor de echte ondernemer, data waar je dus werkelijk iets mee kunt.

Meer over het onderzoek Bodyconditiescore-systeem BCS op pagina 14 en over Herd Navigator op pagina 16

En de consument...?
Die is kritisch en blijft meekijken. De juiste balans zal gevonden moeten worden tussen dierenwelzijn, milieu-impact, de sociale acceptatie en rendabiliteit van onze bedrijven. Dit vraagt niet alleen om meer vakmanschap van de ondernemers van morgen, maar ook zal de technologie verder evolueren om een efficiënte manier van produceren in de toekomst mogelijk te maken. Het belangrijke glas melk zal nog steeds worden genuttigd. Alleen de consument kan wellicht wel eens de oorzaak zijn dat we, binnen afzienbare tijd, bij het drinken van melk op onze Virtual Reality bril zien dat deze melk komt van Cora 86 die bij veehouder Klaasen eergisteren om 15:36 nog in de wei liep en nu heerlijk en comfortabel ligt te herkauwen.

Lees in deze Koerant hoe u ook Meer met Minder kunt realiseren. Wij laten diverse specialisten aan het woord. Immers, samen staan we sterk!

Veel leesplezier gewenst!

DeLaval - natuurlijk meer melken

Geert-Jacob van Dijk

Directeur
DeLaval
Benelux

Jan Breembroek, vakdirecteur Agro advies

1.000 liter meer melk per koe, een utopie of keiharde noodzaak?

Rinus Wientjens, bedrijfsadviseur

Aan Jan Breembroek en Rinus Wientjens van Flynth adviseurs en accountants hebben wij gevraagd wat hun visie is op + 1.000 liter meer melk per koe per jaar. Gezien de huidige marktomstandigheden is dit een vraag waar vaak over gesproken wordt binnen Flynth, maar wat zijn nu de gevolgen hiervan voor een melkveebedrijf?

Flynth heeft in 2016 twee onderzoeken uitgevoerd, één in samenwerking met Wageningen Universiteit en één in samenwerking met Aeres Hogeschool Dronten. Hieruit blijkt dat efficiëntieverbeteringen aanzienlijke economische voordelen kunnen opleveren. Met efficiëntieverbeteringen wordt bedoeld: binnen de beschikbare fosfaatrechten de melkproductie optimaliseren. Dat betekent een maximale melkproductie met zo weinig mogelijk dieren: focus gaan leggen op hogere melkproductie per koe, langere levensduur van melkkoeien en minder jongvee aanhouden.

Welke maatregelen?

Binnen deze onderzoeken is gekeken naar de vier onderstaande maatregelen voor zowel een intensief (circa 17.000 kg melk /ha) als een extensief bedrijf (circa 12.000 kg melk/ha). Daarnaast is er doorgerekend welke effecten dit heeft op de Bedrijfsspecifieke EXcretie.

Stijging arbeidsopbrengst en optimalisatie voeren

Op basis van de onderzoeken kan er worden geconcludeerd dat de voornaamste onderdelen waarop gestuurd dient te worden toch productie per koe per jaar en jongveebezetting zijn. Alle maatregelen samen leveren zowel bij een intensief bedrijf als bij een extensief bedrijf een stijging van de arbeidsopbrengst op van zo'n **€ 29.000**, waarbij optimalisatie van de voederwinning en voeding dieren aanvullend nog **€ 8.000** kan opleveren.

Meer melk

Door aanpassingen in het bedrijf is het mogelijk om binnen de beschikbare fosfaatruimte meer melk te produceren, tot maximaal 30%. De haalbaarheid van efficiëntieverbeteringen is afhankelijk van de ondernemer, de uitgangssituatie en de wijze waarop de KringloopWijzer een plaats krijgt in de definitieve regels. Het realiseren van efficiëntieverbeteringen is niet eenvoudig.

Een melkveebedrijf is een ingewikkeld bedrijf met eigen voerproductie en een veestapel, met melkkoeien en jongvee. Voor de melkveehouder is het belangrijk om goede keuzes te maken ten aanzien van eigen voerproductie en de veestapel (melkkoeien en jongvee).

Belang van 'groene vingers'

Tegelijk blijven de 'groene vingers' ontzettend belangrijk omdat er met levende dieren gewerkt wordt en omdat de omstandigheden tussen jaren verschillen. Dat vraagt planmatig werken en samen met adviseurs de uitdaging oppakken. De melkveehouders die het best in staat zijn om de bedrijfsvoering aan te passen aan de nieuwe regels zijn ook de melkveehouders die (in het algemeen) de hoogste prijs willen en kunnen betalen voor barrières die bedrijfsontwikkeling in de weg staan. Uit het oogpunt van rendement is de optimale aanpak dan ook om eerst te groeien in melkproductie door de bestaande rechten maximaal te benutten. Een tweede stap kan dan zijn om te groeien door middel van aankoop van fosfaatrechten.

De maatregelen zijn:

- 1. Verlagen overtollig jongvee**
(geen verkoop vaarzen meer)
jongveebezetting van 7,5 naar 5,5 stuks jongvee per 10 melkkoeien
- 2. Verhogen levensduur melkkoeien met 6 maanden**
van 5 jaar en 8 maanden naar 6 jaar en 2 maanden (jongveebezetting kan daarmee van 5,5 naar 5,0 stuks jongvee per 10 melkkoeien*)
- 3. Verhogen melkproductie per koe per jaar**
a. 500 kg melk extra
b. 1000 kg melk extra
- 4. Verlagen fosforgehalte in het rantsoen**
van 3,73 g fosfor naar 3,50 g fosfor per kg drogestof

*Het vervangingspercentage melkkoeien kan omlaag door de hogere leeftijd

Natuurlijk meer melken is niet automatisch ook Natuurlijk meer koelen

Met onze ambitie om 'Natuurlijk meer te melken' dagen we niet alleen uw veestapel uit maar ook uw koelinstallatie. In het streven naar behoud van melkwaliteit, is uw koelmachine vaak het meest vergeten onderdeel in de totale productieketen. Meer melk per koe, met als gevolg grotere melkstromen en meer melk totaal, vergroot de aanspraak die u doet op uw koelinstallatie.

Voldoende koelcapaciteit

Als uw koelinstallatie ouder wordt daalt ook de capaciteit van de compressor. Het advies is deze elke 10 jaar preventief te vervangen bij een gelijkblijvende productie. De kans is groot dat u als veehouder de afgelopen 10 jaar bent gestegen in productie, waarbij de koelcapaciteit alleen maar is teruggelopen.

Melkwaliteit versus koeltijd

De relatie tussen melkwaliteit en koeltijd is één op één te noemen. Hoe sneller uw melk naar 4 graden of lager gekoeld wordt, hoe langer u bent verzekerd van het behoud van deze melkwaliteit.

Brede range

DeLaval biedt niet alleen een brede range aan diverse koeloplossingen waarmee koeltijden van enkele seconden i.p.v. uren mogelijk zijn, maar is ook al jaren voorloper als het gaat om het type koudemiddel dat dagelijks ingezet wordt bij nieuwe en bestaande installaties.

Koudemiddelen per 2020

Per 2020 gaat er voor veel veehouders iets veranderen. Diverse koudemiddelen, waaronder het veel gebruikte R507A, mogen niet meer in nieuwe, en slechts beperkt worden toegepast in bestaande installaties. Daarnaast zal de prijs van deze koudemiddelen met een hoge CO² waarde significant gaan stijgen.

DeLaval heeft als eerste in de sector de overstap naar een meer 'natuurlijk' koudemiddel al enige jaren geleden gemaakt door over te stappen naar het innovatieve R448A.

R448A heeft gelijkwaardige koeleigenschappen en laat ook nog een plus zien bij uw warmteterugwinning.

Voorkom onnodig hoge kosten in 2020 en investeer tijdig in de koelcapaciteit en koeloplossing die passen bij uw bedrijf van vandaag, maar ook bij uw bedrijf van morgen.

Adaptieve melkstroomgestuurde koeling AFCC

- Continue koeling - behoud van melkwaliteit
- Aanvriezen van de melk is uitgesloten - behoud van melkwaliteit en een betere tankreiniging
- Geen starts en stops meer bij kleine beetjes melk - verlengde levensduur compressor
- Laag energieverbruik - lagere vaste kosten
- Zeer betrouwbaar door zelfstandige regeling - lagere onderhoudskosten
- Eenvoudig te installeren - voor zowel binnen als buiten geschikt
- Volledig gesloten behuizing - veilig voor mens en dier
- Direct koelen - vanaf de eerste liter melk
- Tot 50% sneller koelen

Wat zeggen onze klanten?

René en Henk Drenten:

**1.500 kilo
meer melk per
koe én meer
arbeidsplezier**

Als alle omstandigheden goed zijn kunnen koeien enorme producties met gemak aan, zo ervaren vader Henk (61) en zoon René (26) Drenten. In hun nieuwe stal produceren de koeien gemiddeld 9 kilo melk per dag meer, mede dankzij de DeLaval VMS melkrobots.

Zes uur per dag stonden ze hun koeien te melken. "We kwamen nergens anders aan toe dan aan voeren en melken", blikt René Drenten uit Holthone terug. "s Avonds had ik nergens meer zin in", vult vader Henk aan. Dat is echter allemaal verleden tijd. De melkveehouders melken sinds mei 2017 in een fraaie nieuwe 3+3-rijige stal hun 175 koeien met 4 DeLaval VMS melkboxen.

Werkplezier

"Eén persoon kan het werk aan", vat René opgetogen de verbeteringen samen. Het werkplezier is weer helemaal terug en dat geldt ook voor de koeien. De productie steeg van 28 naar 37 liter melk in slechts enkele maanden tijd. "Vanaf dag één loopt het super", vertelt Henk die eigenlijk nog verbaasd is over het gemak en de snelheid waarmee de koeien aan de nieuwe stal en het robotmelken zijn gewend. "We hebben koeien die meer dan 80 liter melk op een dag geven, het is werkelijk opmerkelijk wat de koeien kunnen."

Altijd schone spenen

Henk heeft geen seconde twijfel gehad over de aanschaf van melkrobots. "Wanneer je in een gangbare stal drie keer daags wilt melken moet je ook behoorlijk kosten maken voor personeel. Bovendien is robotmelken fysiek een enorme ontlasting." Ze hebben zich goed georiënteerd op de verschillende typen automatische melksystemen.

"DeLaval sprak ons enorm aan vanwege de voorbehandelbeker. In de boxen ligt biobedding en we weten zeker dat de spenen goed schoongemaakt worden voordat het melkstel eronder komt."

Daarbij noemen ze ook de toegevoegde waarde van hun dealer MTO in Mariënborg. "We hoorden van andere veehouders al dat ze prima werk afleveren", geeft René aan. "Het komt voor elkaar", zeiden ze tegen ons bij de start van de bouw. "En daar hebben ze zich aan gehouden. Vooral met robotmelken is een goede service belangrijk," voegt de jonge veehouder toe. "De machine draait 24 uur per dag, 7 dagen in de week. We moeten ervan op aan kunnen dat er vlot een goede monteur komt."

Eén pakket bij DeLaval

De melkproductie van de kruisling vee-stapel, bestaande uit Fleckvieh, Zweeds roodbont, HF en Brown Swiss, is de afgelopen maanden met 1.500 liter melk per lactatie gestegen naar 10.500 kilo melk gemiddeld. "Drie keer daags melken helpt echt", geeft Henk aan, terwijl hij aanvult dat de productieverhoging ook nog eens gepaard gaat met een betere gezondheid van de veestapel. "Het celgetal ligt rond de 90.000 cellen per ml, het kiemgetal is 5." De ruimte in de stal, de comfortabele ligbedden, frisse lucht en een prima rantsoen zijn naast het robotmelken ook succesfactoren. "Er heerst rust in de stal."

In de stal zijn vier krachtvoerboxen te vinden, eveneens van DeLaval. "We hebben het hele pakket bij DeLaval afgenomen: robots, voerboxen, borstels, maar ook de melktank. Het werkt veel gemakkelijker wanneer je één aanspreekpunt hebt." Over de krachtvoerboxen zegt Henk dat ze onontbeerlijk zijn wanneer je de capaciteit van de robot volop wilt benutten. "De koeien moeten in de robot gemolken worden, in de krachtvoerboxen krijgen ze wel extra krachtvoer."

Meer melk dan begroot

Dit jaar zullen ze meer dan 2 miljoen liter melk afleveren aan de zuivelverwerker. Ondanks dat de veestapel wel wat ingekrompen is en het doel van 250 koeien in de nieuwe stal nog niet in zicht is, zijn ze daarmee zeer tevreden. "We hadden in de begroting als uitgangspunt 1,8 miljoen kilo melk genomen." Een mooie meevaller dus, vooral met de huidige melkprijs. "Ik had niet gedacht dat koeien en techniek zo goed samen zouden gaan", aldus René. Vader Henk knikt. "Op deze manier is het boerenwerk weer leuk."

Kijk op
www.delaval.nl/drenten
of scan de QR-code voor een
filmpje over de ervaringen van
Mts Drenten

DeLaval nieuws

Binnenkort opening **DeLavalShop24** met spectaculaire **WEBSHOP-ONLY** openingsaanbiedingen

**Nog meer bestelgemak,
24 uur per dag en 7 dagen
in de week**

Wilt u als eerste op de hoogte gebracht worden van de openingsdatum en de spectaculaire WEBSHOP-ONLY aanbiedingen?

Stuur dan een e-mail naar info.nl@delaval.com

onder vermelding van DeLavalShop24

Fundo El Risquillo, een groot melkveebedrijf in Chili met 6.500 koeien, heeft een aantal maanden geleden een overeenkomst getekend voor 64 VMS melkrobots en wordt hiermee het grootste melkrobotbedrijf ter wereld.

Het bedrijf had reeds 16 VMS'en en is overtuigd van de voordelen: gemiddelde melkgift van 45,2 liter

van de 920 koeien die al met VMS gemolken worden. Dat is 10% meer melk dan voor het gebruik van VMS en minder kosten van arbeid. Het gaat allemaal om meer met minder.

“De voordelen zijn opmerkelijk,” zegt Pedro Heller. “Hogere producties, beter dierwelzijn en minder stress voor de koeien.”

Chileens melkveebedrijf wordt grootste melkrobotbedrijf ter wereld met aanschaf van 64 DeLaval VMS'en

Men heft ook geïnvesteerd in meer koecomfort in de stal, ventilatie, cow-cooling, flexibele koeborstels, looprubber en verlichting.

De bedoeling is dat uiteindelijk de 4.500 beste koeien door de VMS'en gemolken worden. Er zal een draaimelkstal blijven voor verse koeien en koeien die speciale aandacht nodig hebben.

DeLaval nieuws

DeLaval Herd Navigator™ al 10 jaar koesensor nummer 1

DeLaval Herd Navigator™, het nummer één on-farm managementsysteem, viert haar 10 jarig bestaan. Vandaag de dag worden er, verspreid over 19 verschillende landen, meer dan 12.000.000 melkmonsters per jaar geanalyseerd om de voortplanting, uiergezondheid en de voeding van koeien te optimaliseren. Herd Navigator™ is de enige online sensor op de markt die progesteron automatisch meet tijdens het melken.

Meer over de ervaringen met en resultaten van Herd Navigator op pagina 16 en 17

Nabeschouwing open dagen

Op 4, 5 en 6 juli jl. zijn er in het kader van VMS 20 jaar op totaal 12 bedrijven in Nederland open dagen gehouden met het thema **VMS & weidegang**

Op www.delaval.nl/VMS20jaar vindt u een compilatie van filmbeelden van een aantal van deze bedrijven

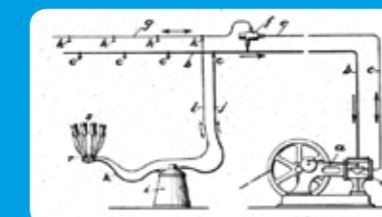
DeLaval viert 100^e verjaardag eerste melkmachine

De melkmachine die ten grondslag lag van de moderne melkveehouderij, de DeLaval Milker, is 100 geworden. Voor de machine werd in 1917 patent aangevraagd door de Nieuw-Zeelander Norman John Daysh en heeft sindsdien als voorbeeld en inspiratie gediend voor alle vacuümaangedreven machines.

Een jonge man uit Nieuw-Zeeland, Norman John Daysh, reisde in 1913 naar de Verenigde Staten om een bedrijf te vinden dat geïnteresseerd was in de melkmachine die hij ontwikkeld had.

DeLaval erkende zijn innovatieve geest. Samen ontwikkelden zij het concept door, waarvoor in 1917 patent werd aangevraagd. De vacuümaangedreven melkmachine, de eerste melkmachine met vacuümpulsatie, betekende een revolutie voor de melkveehouderij en het concept werd over de hele wereld toegepast.

De passie voor innovatie, zoals 100 jaar geleden begonnen, is altijd een drijfveer voor DeLaval gebleven. Wij blijven onze visie volgen om duurzame voedselproductie mogelijk te maken, door oplossingen aan te dragen die melkveehouders wereldwijd helpen met minder melk te maken.

20 jaar VMS

In 1997 hebben 45 technici dag en nacht gewerkt aan de introductie van DeLaval VMS™. DeLaval VMS™ beschikt over tal van octrooien en was destijds de eerste met touchscreen, speenreiniger, kwartiermelksysteem en mestgeleideplaat ter bevordering van de hygiëne.

De afgelopen 20 jaar heeft VMS™ vele technologische ontwikkelingen gekend die positief bijdragen aan de dagelijkse werkzaamheden op melkveebedrijven. Zo is er nu de nieuwste generatie van VMS™, de VMS Spectra, die over unieke functies voor de bodyconditiescore beschikt.

Heden ten dage melken meer dan 10.000 melkveehouders met een DeLaval VMS.

In het kader van VMS 20 jaar organiseren wij ook in het najaar in heel Europa weer open dagen. Vanaf oktober is het mogelijk om op diverse bedrijven in de Benelux **robotoptimalisatie & sensoren** in de praktijk te bekijken.

Op www.delaval.nl/VMS20jaar vindt u een overzicht van en informatie over alle adressen

Optimalisatie van huisvesting is vaak ook zonder nieuwbouw mogelijk

Hoe koefriendly is uw stal? Bertjan Westerlaan, praktiserend dierenarts in Oosterwolde en werkzaam bij Vetvice, neemt u mee door de stal. Beschikken al uw dieren over onbepert goed voer en schoon drinkwater, genoeg licht, frisse lucht, een goed bed en voldoende ruimte in de stal? Optimalisatie loont en met relatief kleine aanpassingen in bestaande stallen kunnen grote effecten op productie en diergezondheid worden bereikt. Onderzoeken laten zien dat verschillen in melkproductie tussen bedrijven kunnen oplopen tot meer dan 10 liter per dag, op identieke rantsoenen. Stalfactoren spelen hierin een rol. Zijn uw koeien in staat om u hun kunnen te tonen? Benut u het genetisch potentieel van uw koeien?

Ventilatie

Een goed klimaat start met voldoende luchtinlaat. De behoefte van een melkgevende koe ligt op 300 m³ frisse lucht per uur en haar thermocomfortzone ligt tussen de 5 en 15 graden Celsius. Koeien ondervinden meer problemen van warmte dan van koude. Nederland kende in 2016 25 dagen met een gemiddelde dagtemperatuur van meer dan 20 graden Celsius (en nog 92 tussen 15 en 20 graden) en maar slechts 13 dagen onder het vriespunt. De eerste symptomen van hittestress zoals meer staande koeien zijn waarneembaar vanaf 18 graden Celsius.

Tip:

Houd stallen zo open mogelijk door lage zijgevels en open kopgevels. Zijgevels van 50 tot 60 cm voor de bevestiging van ventilatieleden zijn voldoende. Door in oudere stallen de zijgevels te verwijderen ontstaat veel luchtinlaat. En daarmee gratis gezondheid.

Watervoorziening

Een hoogproductieve koe drinkt gemiddeld 2,5 tot 4 x haar dagproductie, afhankelijk van de omgevingstemperatuur. Dit kan dus zomaar oplopen tot 150 liter per dag. Een goede watervoorziening heeft prioriteit gezien de effecten op productie en gezondheid.

Tip:

Lagedruksystemen met communicerende vaten worden het best vervangen door een hogedruk waterleidingsysteem. Lagedruksystemen geven onvoldoende capaciteit, zijn lastig te reinigen en daarbij een risicofactor als het gaat om verspreiding van mestoverdraagbare ziekten als Salmonella.

Rust & Ruimte

Hoogproductieve koeien liggen graag 13 tot 14 uur per dag. Liggend herkauwt een koe intensiever en verteert ze haar rantsoen beter. De klauwen worden ontlast en drogen op. Korte ligtijden leiden tot meer stress, een lagere productie en meer klauwproblemen.

Staande koeien in de ligboxen, moeilijk opstaande koeien of koeien met beschadigde en dikke hakken zijn een aanwijzing voor onvoldoende ligcomfort.

Tip:

Door zijgevels te verwijderen en naar buiten te brengen ontstaat veel extra kopruimte voor de koe. Een volwassen koe heeft minimaal 1 meter kopruimte nodig om vlot op te staan.

Product uitgelicht

LED-verlichting voor de veehouder en voor de koe

De LED-verlichting van DeLaval kenmerkt én onderscheidt zich door met de lichtkleur in te spelen op de behoefte van de koe. Hiermee passen wij dagritmeverlenging effectief toe met daarbij een minimaal gebruik van energie.

Het juist toepassen van dagritmeverlenging kan bijdragen aan een hogere melkgift, actievere koeien en betere vruchtbaarheid. En door het toepassen van de speciale lenzen laten we het licht alleen schijnen waar het nodig is.

- Minder lux nodig
- Speciaal licht voor de koe
- Laag energieverbruik
- Automatisch dimmen
- Betere lichtspreading
- Geen nachtlamp nodig
- Nauwelijks lichtuitstoot buiten de stal

Licht

Een goed verlichte stal (gedurende 16 uur per dag bij melkgevende dieren en jongvee) zorgt, naast een prettige werkomgeving, voor een hogere melkproductie en een betere vruchtbaarheid. Het effect (8-10% productiestijging) wordt met name gerealiseerd in de periode met kortere daglengtes.

Tip:

Verouderde en defecte verlichting kan worden vervangen door hogedruk lampen of LED-verlichting. Vergeet daarbij ook niet de werkruimtes (separatie, bekapbox en de afkalfbox).

Voeropname

Voldoende vreetruimte motiveert koeien om vaker een maaltijd op te nemen. Competitie aan het voerhek geeft onrust. Zwakke en ranglagere dieren zijn hiervan als eerste de dupe. Brede paden achter het voerhek werken positief op het koeverkeer. Gladde roosters en nauwe doorgangen (flessenhalzen) maken dat het voerhek juist weer minder vaak wordt bezocht.

Tip:

Wees creatief bij het oplossen van overbezetting aan het voerhek. Bijvoorbeeld door het plaatsen van een voerhek buiten de stal. De ervaring leert dat hier in de frisse lucht het meeste voer wordt opgenomen. Het effect van neerslag op de voeropname is niet noemenswaardig.

De invloed van krachtvoer op 1.000 liter meer melk per koe

Rob Rutgers van ForFarmers

Een productiestijging van 3 kg melk per koe per dag is fors, niet onmogelijk. Dat vraagt ook andere randvoorwaarden, dus er zullen naast krachtvoergift ook andere managementzaken geoptimaliseerd moeten worden.

Als belangrijkste maatregelen zie ik: meer aandacht voor ruwvoer (winning, opslagkwaliteit, goed mengen etc.), een goed droogstandsmanagement en een geconcentreerder rantsoen aan het voerhek. Daarnaast is voldoende krachtvoeropnameplaatsen zeer belangrijk. Bij te weinig krachtvoerboxen is er te veel onrust en de voeropname per bezoek vaak te hoog, wat nadelig is voor de pensgezondheid. Wij zien een max van 25 à 30 koeien per box, 300 à 350 gram doseersnelheid en maandelijks kalibreren.

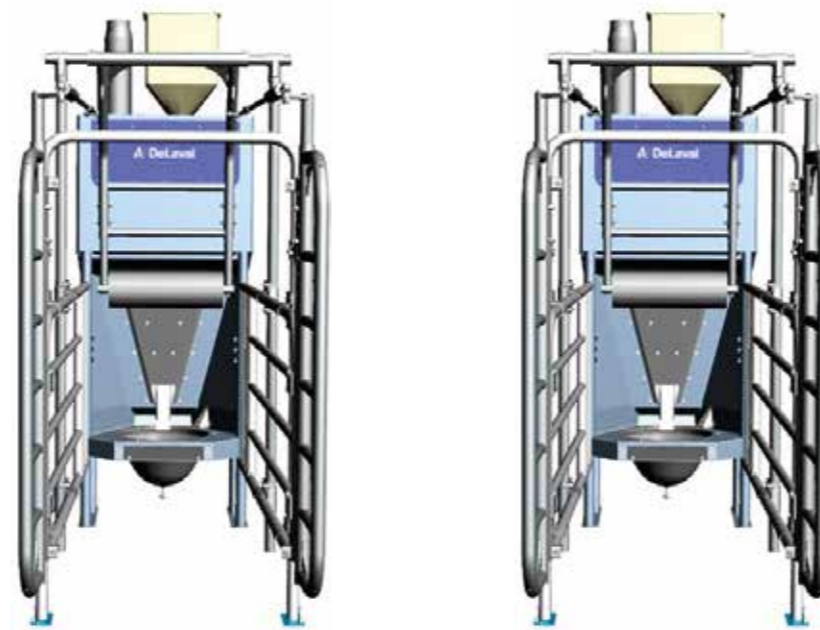
Rene Knook van De Heus voeders

Ja, 1.000 kg extra melk is mogelijk voor 70 à 85% van de melkveehouders. Meer krachtvoer verstrekken is voor de meeste melkveehouders een belangrijke maatregel om die doelstelling te halen. Zolang de meeropbrengsten aan melkgeld hoger zijn dan de extra voerkosten is het interessant.

Voldoende krachtvoeropnameplaatsen is daarbij ZEER belangrijk. Vermijden van extreme pens pH-dalingen is daarbij cruciaal. Investeren in droogstandsrantsoenen en sturen op hogere piekproductie wordt belangrijker.

met

(een) extra krachtvoer(box)

Bauke en Albert-Jan Zijlstra

voeren met de TopStart strategie van Agrifirm

Onze koeien melken zo snel dat ze niet voldoende tijd hebben om hun krachtvoer in de melkrobots rustig op te nemen. Bij de twee VMS'en werd vol overtuiging een krachtvoerbox geplaatst. De VMS'en zijn er om de koeien te melken vertelt Albert-Jan. 75% van beide soorten krachtvoer (eiwitrijke Kernbrok en een Excellentbrok) kunnen de verse koeien in de robot opnemen, de rest halen ze uit de krachtvoerbox. Het resultaat van één jaar robotmelken: onze productie steeg van 9.000 naar 10.000 kilo melk, waarbij de hoeveelheid krachtvoer op 22,8 kg per 100 liter melk komt.

Jean Cranshof van Aveve (België)

In België speelt fosfaat minder. Een hogere melkproductie per koe is een zeer belangrijke hefboom voor een hoger saldo per koe. Naast topruwvoer zorgen een doorgedreven rantsoenoptimalisatie en het juiste krachtvoer voor de hoogste voerefficiëntie. In de huidige marktomstandigheden (hoge melkprijs en lage voerprijs) loont het zeker om meer krachtvoer te verstrekken. We zien in de markt trouwens niet alleen een tendens naar extra liters, maar eveneens naar hogere gehalten.

Meer krachtvoer: oké

De basis blijft een kwalitatief hoogstaand ruwvoeder. Een belangrijke randfactor bij meer krachtvoer is om ervoor te zorgen dat koeien voldoende tijd hebben - denk hierbij ook aan weidegang - om de extra kg krachtvoer rustig op te nemen. In het andere geval zal er onrust en stress ontstaan, zal het uitstootgedrag aan de voerboxen toenemen en zal er een stress-stijging optreden i.p.v. de gewenste productiestijging. Bij de huidige krachtvoer- en melkprijzen verdient een extra krachtvoerbox bij 100 koeien zich binnen het half jaar terug.

Tip: Laat uw krachtvoerboxen minstens één keer per jaar correct afstellen door de HMA'er van uw dealer

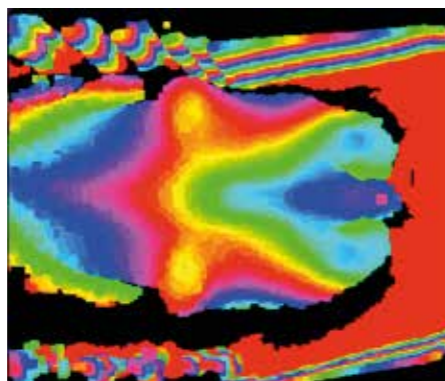
Met het Bodyconditiescore-systeem BCS economisch voordeel van meer dan € 50 per koe per jaar

Afgelopen jaar heeft Valacon van zes melkveebedrijven gegevens verzameld met het Bodyconditiescore-systeem BCS. Daarnaast is samen met de veehouders besproken hoe zij met deze camera het management kunnen verbeteren. Op deze zes melkveebedrijven is een nulmeting uitgevoerd voordat zij gestart zijn met het Bodyconditiescore-systeem BCS. Na een jaar is een één-meting uitgevoerd. Met deze metingen worden verschillende technische cijfers verzameld. Er is nagegaan welke kengetallen direct en indirect verbeterd zijn door gebruik van deze camera. Ook zijn deze technische kengetallen omgezet in economische cijfers. Het economische voordeel kan oplopen tot € 56,25 per koe per jaar.

Een lager inseminatiegetal, minder doodgeboorte, betere melkproductie en met name een betere opstart van de lactatie zijn de belangrijkste voordelen van het Bodyconditiescore-systeem BCS na het eerste jaar. Dit resulteert in een economisch voordeel van gemiddeld € 12,25 per koe. Het betreft hier alleen de voordelen die direct, als gevolg van een beter management, met het Bodyconditiescore-systeem BCS behaald zijn.

Daarnaast zijn er nog meer voordelen te behalen zoals een hogere productie door een gemiddeld hogere leeftijd en vermindering van de verborgen kosten door minder melkderving als gevolg van een betere gezondheid. Melkderving is melk die de koe niet produceert omdat zij gezondheidsproblemen heeft.

Met het gebruik van het Bodyconditiescore-systeem BCS worden conditieverval en conditietoename beter in beeld gebracht. Hierdoor kan gestuurd worden op een juiste conditie bij droogzetten en kan tijdig ingegrepen worden na kalven.

Dit heeft positieve gevolgen voor uiergezondheid, klauwgezondheid en vruchtbaarheid. Door tijdig in te grijpen, of beter te sturen aan het eind van de lactatie, hebben de dieren ook gemiddeld minder ketose. Dit alles leidt tot minder melkderving. Gemiddeld hebben de bedrijven 140 kg minder melkderving per koe. Nemen we dat voordeel ook mee, dan levert dat nog eens ongeveer € 44,- per koe per jaar op.

Minder melkderving en een betere gezondheid leiden dus in totaal tot een gemiddeld voordeel van € 56,25 per koe per jaar. Daarnaast kan met behulp van het Bodyconditiescore-systeem

BCS bepaald worden wanneer een koe geïnsemineerd kan worden. Zodra de conditie vlak loopt of iets stijgende is, kan worden begonnen met insemineren. Hierdoor kan het interval kalven, 1e inseminatie en de TKT worden teruggedrongen en zal het inseminatiegetal dalen. Het project heeft een jaar gedraaid. Vruchtbaarheidscijfers kunnen alleen maar beter worden gedurende de jaren dat het Bodyconditiescore-systeem BCS gebruikt wordt.

Op één van de deelnemende bedrijven wordt het Bodyconditiescore-systeem BCS gebruikt om koeien over te zetten van een hoogproductieve groep naar een laagproductieve groep. Koeien die te ruim in conditie zijn worden eerder overgeplaatst naar de laagproductieve groep.

Ook het krachtvoerverbruik kan worden verlaagd met het gebruik van de camera. Door gericht krachtvoer in te zetten en ruime koeien aan het einde van de lactatie minder energetisch krachtvoer te verstrekken, kunnen de krachtvoereenheden worden gedrukt. Hierdoor dalen de krachtvoerkosten.

BCS ook waardevol op TMR-bedrijf

Melkveebedrijf Benning werkt als referentiebedrijf sinds 2016 met het Bodyconditiescore-systeem.

Naam: Martin Benning **Plaats:** Lheebroek **Aantal melkkoeien:** 350
Melksysteem: 40-stands HBR binnenmelker

Bodyconditiescore als belangrijk managementinstrument

“Wij waren al gewend om veel conditiescore te doen vanuit het Deense systeem met intensieve opvolging door de dierenarts. Elke week op maandagochtend werden de verse koeien automatisch uitgeselecteerd na het melken en werden deze gecontroleerd op o.a. baarmoederontsteking en ketose. Conditiescore deden we ook, maar deze informatie halen we nu uit DelPro. Werken met BCS waren we dus wel gewend, maar hebben we nu veel accurater en dagelijks in beeld.”

Protocollen

Op het bedrijf wordt veel gewerkt met personeel en er wordt 3 keer daags gemolken. Centraal hierin staat de automatische naselectie (DSG) waar op vaste dagen in de week koeien gesepareerd worden voor behandelingen. “Wij werken door het hele bedrijf met protocollen. Zo werken we ook met digiklauw om de klauwgezondheid beter te kunnen opvolgen. Ik ben niet puur gericht op de data, maar vooral

op de informatie die dit mij geeft over het management op mijn bedrijf. Ik wil vroeg in staat zijn te sturen in plaats van achteraf te constateren dat het verkeerd ging, daar heb ik niks meer aan op dat moment.”

Bepaalde sturingsmogelijkheden

Martin was in eerste instantie sceptisch over de BCS-camera omdat hij volgens de TMR-filosofie (Total Mixed Ration) alle krachtvoer via het basisrantsoen verstrekt. “Ik kan dus niet individueel per koe sturen en daar zit natuurlijk wel een belangrijk extra voordeel uit het individueel kunnen volgen van koeien. DeLaval wilde toch graag samen met mij kijken of ik hier voordeel uit kon halen. Die meerwaarde is er voor mij wel duidelijk uit gekomen.”

De camera blijft ook na de testperiode. “Financieel aantonen van meerwaarde is lastig. We hebben tijdens het eerste jaar enkele waardevolle zaken aangepast. We zagen in de droogstand dat teveel koeien toenamen of afnamen in conditie. Ik voerde verschillende rant-

soenen rondom de droogstand. Vanuit de opdrooggroep, gingen ze naar far-off, close-up, naar de verse koeiengroep. Aanpassingen daaraan hebben geleid tot een vlakker patroon van BCS in de droogstand en ik zie duidelijk minder problemen in de versekoeiencontrole op maandagochtend. Daarnaast gebruik ik de conditiescore om te bepalen wanneer dieren verplaatst worden van de hoogproductieve naar de laagproductieve groep.”

Toekomstige doel

“De volgende stap die ik wil maken met BCS is nog minder spreiding binnen mijn veestapel. We hebben al enorme stappen gemaakt als je kijkt naar hoe dit er in het begin uitzag. Maar er zit nog te veel spreiding in mijn koeien waardoor zelfs met een TMR-rantsoen er behoorlijke conditiesverschillen optreden. Dat wil ik verder aanpakken.”

Herd Navigator™ heeft een economisch voordeel van meer dan € 170 per koe per jaar

Berdine Sweep: eigenaar Sweep Agro

Afgelopen maanden heeft Sweep Agro bij 14 melkveebedrijven met een Herd Navigator, gegevens verzameld. Daarnaast is de veehouders gevraagd hoe zij het werken met de Herd Navigator ervaren en wat de meerwaarde van deze tool is voor hun bedrijf. Op deze 14 bedrijven zijn gegevens verzameld van het eerste jaar dat zij de Herd Navigator gebruikten en van 2016-2017. Deze technische kengetallen zijn omgezet naar economische cijfers. Het voordeel is gemiddeld € 171 per koe per jaar. Om een realistisch beeld te vormen zijn voor deze inventarisatie uitsluitend bedrijven meegenomen die twee of meer jaren met Herd Navigator werken.

Technische kengetallen zoals tussenkalf tijd, inseminatiegetal, % ketose, % mastitis, % baarmoederproblemen en melkderving zijn de belangrijkste directe managementcijfers die op de deelnemende bedrijven zijn verbeterd sinds het gebruik van de Herd Navigator. Daarnaast zijn er ook vele indirecte kengetallen verbeterd door dit systeem. Zoals een van de deelnemende veehouders zei: "Sinds ik Herd Navigator gebruik, voer ik minder koeien af vanwege vruchtbaarheidsproblemen. Het percentage afgevoerde koeien is beduidend minder dan voor die tijd."

Veel gebruikers van de Herd Navigator voeren geen drachtcontrole meer uit. "Voordat we de Herd Navigator hadden, kwam elke twee weken de dierenarts langs. Hierdoor was er veel stress in de kudde en was het ritme bij de melkrobot verstoord. Met de Herd Navigator weten we zeker dat de koe drachtig is en maken we geen gebruik meer van drachtcontrole of vruchtbaarheidsbegeleiding".

Met het gebruik van de Herd Navigator wordt een koe met ketose eerder opgemerkt. Er kan dus tijdig worden ingegrepen zodat secundaire problemen zoals mastitis, klauwproblemen en andere gezondheidsproblemen voorkomen kunnen worden.

Tevens draagt Herd Navigator bij aan een betere arbeidsefficiëntie. Met name kan arbeid bij drachtcontrole, vruchtbaarheidsbegeleiding en tocht-detectie worden bespaard. Eén van de deelnemende veehouders gaf aan 0,5 VAK minder arbeid nodig te hebben op zijn bedrijf door het gebruik van het systeem. Andere veehouders geven aan meer koeien te kunnen houden met dezelfde arbeid.

De besparing zoals is berekend in deze inventarisatie is alleen op basis van technische managementcijfers. Voordelen als lagere dierenartskosten of kosten voor vruchtbaarheidsbegeleiding zijn niet meegenomen. Ook eventuele besparing in arbeidskosten zijn niet berekend in het gemiddelde en het jaarlijks terugkerende €171 voordeel per koe per jaar.

Hoe werkt Herd Navigator?

Terwijl de koeien gemolken worden, worden er automatisch melkmonsters genomen op de melkpunten en naar het analyse-instrument gestuurd. Herd Navigator selecteert zelfstandig de koeien waarvan een monster genomen moet worden, bij welke melkbeurt en voor welke parameter. De resultaten worden verwerkt in een geavanceerd biomodel en weergegeven in het managementsysteem op de PC. Herd Navigator verbruikt sticks voor de daadwerkelijke analyse.

Een verantwoorde investering

Marc Harpes uit Rippweiler (Luxemburg) is al ruim 20 jaar een tevreden klant bij de firma Kaelen

Links: Marc Harpes / Rechts: Bert Tuinier

Na de overschakeling van een Manus melkstal naar robotmelken met twee VMS'en van DeLaval en met 120 koeien aan de melk vond Harpes dat hij zijn koemanagement nog kon verbeteren. Na het bezoek aan een veehouder die Herd Navigator gebruikte, zag Marc Harpes ook de voordelen voor zijn bedrijf.

Met name de vruchtbaarheid is een belangrijk onderdeel in zijn koemanagement. Met de Herd Navigator kan hij op het juiste moment insemineren, en hierdoor ook sturen op het tijdstip van insemineren. Hij is niet bang meer om een tocht over te slaan als de koeien in een hoge productie zitten.

Hij geeft aan dat zijn drachtigheidsprogramma hem dermate veel voordelen oplevert en ziet dat Herd Navigator nu al een verantwoorde investering voor zijn bedrijf is geweest. De mogelijkheden van vroegtijdige detectie van mastitis combineert hij met de MDI van de VMS. Ook ketose wordt door Herd Navigator geregistreerd en hij kan met aansturing van propidos problemen voorkomen.

Het plannen van inseminatie levert hem veel tijdvoordeel op. Door meteen koeien te selecteren kan hij deze eenvoudig behandelen. Drachtigheidscontrole wordt in een later stadium uitgevoerd en niet meer na 30 dagen na inseminatie. Hierdoor kan hij meerdere koeien tegelijkertijd controleren, waardoor de dierenartskosten verlaagd zijn.

Zijn tussenkalf tijd is ongeveer gelijk gebleven, maar zijn vervangingspercentage is duidelijk verbeterd, waardoor hij nu beter kan selecteren in zijn veestapel en de efficiëntie op de melkrobot beter wordt.

Marc Harpes merkt duidelijk dat hij zijn veestapel onder controle heeft, hierdoor meer werkplezier heeft en meer tijd voor andere zaken. Ook onder de veestapel heerst rust, wat de melkproductie ten goede komt.

Bert Tuinier

Bert is sinds juni 2017 bij de Firma Kaelen in Luxemburg werkzaam als teamleider. Hij is al jaren ruimschoots actief in de agrarische sector. Hij ondersteunt het personeel in hun dagelijkse werkzaamheden. Maar niet alleen dat, ook het directe contact met de klanten (met name klanttevredenheid), een strak georganiseerde planning voor de monteurs en zijn adviserende rol spelen een belangrijke hoofdrol hierin.

Als je doet wat je altijd deed, zul je krijgen wat je altijd kreeg

In de afgelopen 20 jaar hebben we als DeLaval ook veel ervaring opgedaan rondom het herd management op robot-bedrijven. Deze jarenlange ervaring gebruiken we dan ook nog elke dag om de gebruikers van onze apparatuur te voorzien van het beste advies. Dit advies wordt momenteel dagelijks gegeven door onze 27 gecertificeerde Herd Management Automatisering adviseurs. Ook voor u staan ze elke dag klaar om gezamenlijk uw bedrijf te optimaliseren.

Al sinds de opstart van de eerste VMS in de BeNeLux wordt er begeleiding aangeboden voor de veehouder, er verandert immers naast een compleet andere manier van melken veel op een bedrijf.

Tegenwoordig is het echter niet alleen meer beperkt tot de opstart van een nieuwe VMS installatie maar ook bij de conventionele melkstallen, ActoFIT activiteit-systemen, OCC celgetalmeting, Bodyconditiescore-systeem BCS en Herd Navigator is een begeleidingstraject vanuit de HMA adviseurs al standaard geworden. De sensoren kunnen u immers de beste informatie geven maar het gaat erom wat u hiermee kunt in de dagelijkse praktijk, zodat het bijdraagt in een verbetering van uw management.

De HMA-adviseurs doen niet alleen opstartbegeleidingstrajecten maar ook meer en meer optimaliseringstrajecten bij bestaande klanten, zoals u ook kunt lezen op de pagina hiernaast.

Ook de gebruikersbijeenkomsten worden door de HMA-adviseurs uitgevoerd. Kortom, zij zijn er voor u om alle vragen die u heeft rondom de Herd Management Automatisering voor u te beantwoorden en samen met u naar een hoger plan te komen!

Wilt u weten wat de HMA-adviseur nog meer voor u kan betekenen? Neem dan contact op met uw DeLaval dealer.

Begeleiding rondom VMS en weidegang

Uitleg over het zelfstandig uitvoeren van reparaties en klein onderhoud

Individueel begeleidingstraject voor optimaliseren van de DelPro Farm Manager softwareinstellingen

HMA'er aan het woord

Wilfred van Leussen (42)
Sinds 2015 Herd Management Automatisering adviseur bij dealer Van der Sluis Agri, Genemuiden

Wilfred was al meer dan 10 jaar VMS servicemonteur toen hij werd benaderd om deze functie te gaan vervullen. "Door mijn ervaring had ik al veel gezien en meegemaakt op de bedrijven, maar de cursus stelt je in staat om weer opnieuw met een frisse blik te kijken naar het management op een melkveebedrijf". Inmiddels wordt hij regelmatig gevraagd om zijn adviezen te geven op het management van het bedrijf, in combinatie met de techniek van DeLaval.

Automatisering

Goed afgestelde automatisering is een belangrijk onderdeel, waar vaak zijn adviezen bij worden gevraagd. Na het inbedrijfstellen van een systeem is het niet klaar. "Mensen naar tevredenheid gebruik laten maken van activiteitsmeting of de OCC celgetalmeting, is bijvoorbeeld een van mijn taken. Het bijstellen van voertabellen is ook een veel gestelde vraag. Wanneer dit niet goed functioneert kan dit grote gevolgen hebben. Eenmaal per jaar daar de puntjes op de i zetten is zeker niet overbodig. Regelmatig zie je dat kleine foutjes grote (financiële) gevolgen kunnen hebben."

Melkstallen

"Bij automatisering en sensoren denk je al snel aan melkrobots. Maar ook in conventionele melkstallen bieden we steeds meer ondersteuning. Uit het DelPro managementsysteem zijn zoveel interessante zaken te analyseren die feedback geven op het management. De grote hoeveelheid aan data probeer je zo tot waarde te brengen op het individuele bedrijf."

Meerwaarde omzetten in resultaat

Er zijn al een heel aantal situaties die Wilfred kan bedenken. "Soms zijn het kleine dingen die veel rendement kunnen opleveren. Maar soms zijn er ook grote stappen te maken die natuurlijk niet over één nacht ijs gaan."

Wilfred noemt het voorbeeld van bedrijf Van Leussen (geen familie) waar er problemen waren met de voeropname. In gezamenlijk overleg met de voerleverancier is er besloten een extra voersoort te gaan gebruiken. Het resultaat was dat de productie fors is gestegen (zie kader). Maar ook een situatie waar koeien te weinig naar de VMS toe kwamen, kon met analyseren en adviezen verbeterd worden.

Bijscholing

Regelmatig gaat hij voor bijscholing naar DeLaval. Hier kan hij ook ervaringen met collega's van andere dealers uitwisselen. Zo kunnen ze inmiddels alle technieken en sensoren ondersteunen, maar wordt ook op het gebied van koesignalen de kennis bijgespijkerd.

Melkveebedrijf Van Leussen Dalfsen

Melkt met 1 VMS uit 2008

15% meer melk in de tank

"Al jaren liep het op ons bedrijf gewoon goed. Wilfred kwam hier voor service aan de VMS en merkte al vaker op dat we meer uit ons systeem konden halen. In gezamenlijke aanpak met Wilfred en de specialist van onze voerleverancier hebben we de voertabellen aangepakt en zijn we met een extra startbrok gaan werken voor de verse koeien. Door de voerinstellingen te optimaliseren en een robotvoerschuif aan te schaffen hebben we de productie fors kunnen verhogen. Dat heeft erg veel invloed op het rendement van ons bedrijf. We zijn structureel van ca. 1.700 kg naar 2.000 kg melk per dag gegaan. En het gaat ook nog eens gemakkelijker!"

Albert Bloemhof Punthorst

Melkt met 2 VMS'en uit 2013

Betere loop en productieverhoging

"Toen wij begonnen met VMS melken liep het het eerste jaar super. Na een jaar gingen de koeien minder lopen en voldeed de productie niet aan de verwachting. Wilfred was het aanspreekpunt voor begeleiding van het management en volgens hem moesten de koeien meer melk kunnen geven in deze situatie. Tijdens een bedrijfsanalyse zagen we dat de koeien het krachtvoer niet kregen wat geprogrammeerd was. Ook gingen er dingen fout met de aanpassing van de rantsoenen door de voertabel. In overleg met de voerleverancier zijn toen instellingen rondom het voeren aangepast. Het verschil tussen de dip en de piek was zeker 6 liter melk. Met nagenoeg dezelfde input geeft dat een forse financiële verbetering."

Paul en Ellen Schrama:
Kaasmakers kiezen voor kwaliteit

Op het bedrijf Schrama in Rijpwetering worden 160 koeien gemolken. Driekwart van de melk wordt op het bedrijf tot kaas verwerkt. De rest van de melk wordt geleverd aan het zuivelbedrijf. Een indrukwekkende kaasmakerij springt in het oog. En dan moet het mooiste nog komen. Een unieke Blue Diamond melkstal volledig uitgevoerd in roestvaststaal.

Paul en Ellen Schrama hebben weloverwogen hun eigen melkstal gekozen. Een 2 x 16 Heavy Duty visgraat melkstal met voerbakken en Rapid Exit. Rustig melken voor melker en koe stond centraal, evenals een hoge kwaliteit van het melken. "Wij zijn kaasmakers, dan moet het melkproces top zijn."

Open Melkput (Breezeway)

Meteen valt op dat je vanaf het erf zo de prachtige melkstal inloopt. "We hoeven niet telkens trapjes op of af", noemt Ellen als voordeel. "We hebben een gezellige melkstal", vult Paul aan. Wanneer ze de deuren van de melkstal openzetten krijgen ze alles mee wat er op het erf gebeurt en het stimuleert om in en uit te lopen. Hun dealer De Bruin uit Bodegraven heeft wel wat extra werk verzet om de melkinstallatie aan te passen aan de wensen van een kaasmaker. "Alle leidingen zijn gelast, zodat de installatie nog beter gereinigd kan worden en er wordt hittereiniging toegepast. Als ons kiemgetal boven de 5 komt krijgen we al de kriebels", geeft Ellen aan.

Visgraat geeft overzicht

Eigenlijk waren het de persluchtbestuurde ondersteuningsarmen van de melkstellen die de doorslag gaven voor Ellen en Paul Schrama om in hun nieuwe stal wederom te kiezen voor een Amerikaanse melkstal van DeLaval. 'Die arm verlicht het werk van de melker enorm, die hadden we in de oude stal en wilden we zeker in de nieuwe melkstal weer hebben.'

De stal, compleet uitgevoerd in roestvaststaal met snelwisselsysteem én voerbakken, is een aaneenschakeling van bijzonderheden. "We maken kaas en daarom stellen we extra eisen aan de melkmachine", vertelt Ellen. "De melk moet van onberispelijke kwaliteit zijn." Vandaar dat ze kozen voor de visgraatopstelling. "Aansluiten tussen de achterbenen wilden we niet", aldus Paul die ook het overzicht in de visgraatmelkstal roemt. "We zien zo meer van de koe en hebben overzicht over de hele rij koeien

in de melkstal. Voor ons is de kwaliteit van het melkproces belangrijker dan de capaciteit." De langere looplijnen in de melkstal zien ze daarom niet als nadeel. "We melken altijd met z'n tweeën en dan krijg je vanzelf een handige routine. We melken ruim honderd koeien per uur."

Voeren in de melkstal

Bijzonder voor een Rapid Exit zijn de voerbakken met geprogrammeerd voeren in de melkstal. "We hebben in de ligboxenstal geen krachtvoerboxen, daarmee is het in de loopstal veel rustiger. De portie wordt verdeeld over de volledige melkbeurt, ongeacht de hoeveelheid. Die continue stroom van brok zorgt voor rust tijdens het melken. Bovendien zorgt het voer ervoor dat de koeien vlot de stal binnenkomen. De oplopende wachtruimte is voorzien van een opdrijfhek, maar wij noemen het een wachtruimteverkleiner", legt Paul Schrama uit.

"Dat de voerbakken mee omhoog moeten met het hekwerk was nog niet eerder zo uitgevoerd, maar dat hebben DeLaval en onze dealer De Bruin keurig voor elkaar gemaakt", vult Ellen aan.

Managementsysteem

"Het DelPro managementsysteem bevalt goed. Vooral het voeren kunnen we prima instellen met opbouw, voeren op

melkgift en afbouw naar de droogstand." "De DelPro activiteitsmeting is voor ons een belangrijk hulpmiddel. Sinds de nieuwe stal zijn we onder andere daardoor, in staat geweest om onze tussenkalftijd behoorlijk terug te brengen. Als DelPro verhoogde activiteit signaleert, checken we dat nog wel in de stal want we blijven echte koeienboeren. Wat ons ook zeer goed bevalt is de selectie van dieren na het melken. In de melkstal moet je kunnen doormelken en als er een koe apart gezet moet worden, kan dat eenvoudig vanuit de melkstal of vooraf in DelPro worden aangegeven."

Als we vragen naar een eindoordeel vat Paul als volgt samen: "We hadden een duidelijk beeld wat we wilden. Dat waren geen makkelijke keuzes. Maar in goed overleg met DeLaval en De Bruin hebben we nu een melkstal, waar we met vertrouwen en plezier dagelijks in melken. Vooral ook de begeleiding tijdens de montage, opstart en nazorg door de dealer zijn ons prima bevallen. Als we nu kijken hoe het loopt, kunnen we tevreden zijn met het resultaat!"

Voorbehandelen

Goed melken begint met goed voorbehandelen. Belangrijk voor een vlotte en volledige melkafgifte en een belangrijke stap in de beheersing van uiergezondheid. Voorbehandelen kan op verschillende manieren, met verschillend resultaat. Welke keuze het beste past op uw bedrijf hangt af van uw doelstellingen en uitdagingen.

De impact van droog voorbehandelen		De impact van voorbehandelen met een schuimmiddel	
Reinheid		Reinheid	
Speenconditie		Speenconditie	
Stimulatie		Stimulatie	

Snel melken en effectief voorbehandelen? Kies Biofoam

Biofoam is een **schuimmiddel** voor effectieve reiniging en stimulatie voor het melken. Het zorgt voor een effectieve verwijdering van vuil op de speen die vaak een grote hoeveelheid bacteriën bevat. Daarnaast beschermt Biofoam de speenhuid, de natuurlijke bescherming tegen bacteriën. Dankzij de schuimtoepassing is Biofoam economisch in gebruik.

Nabehandelen

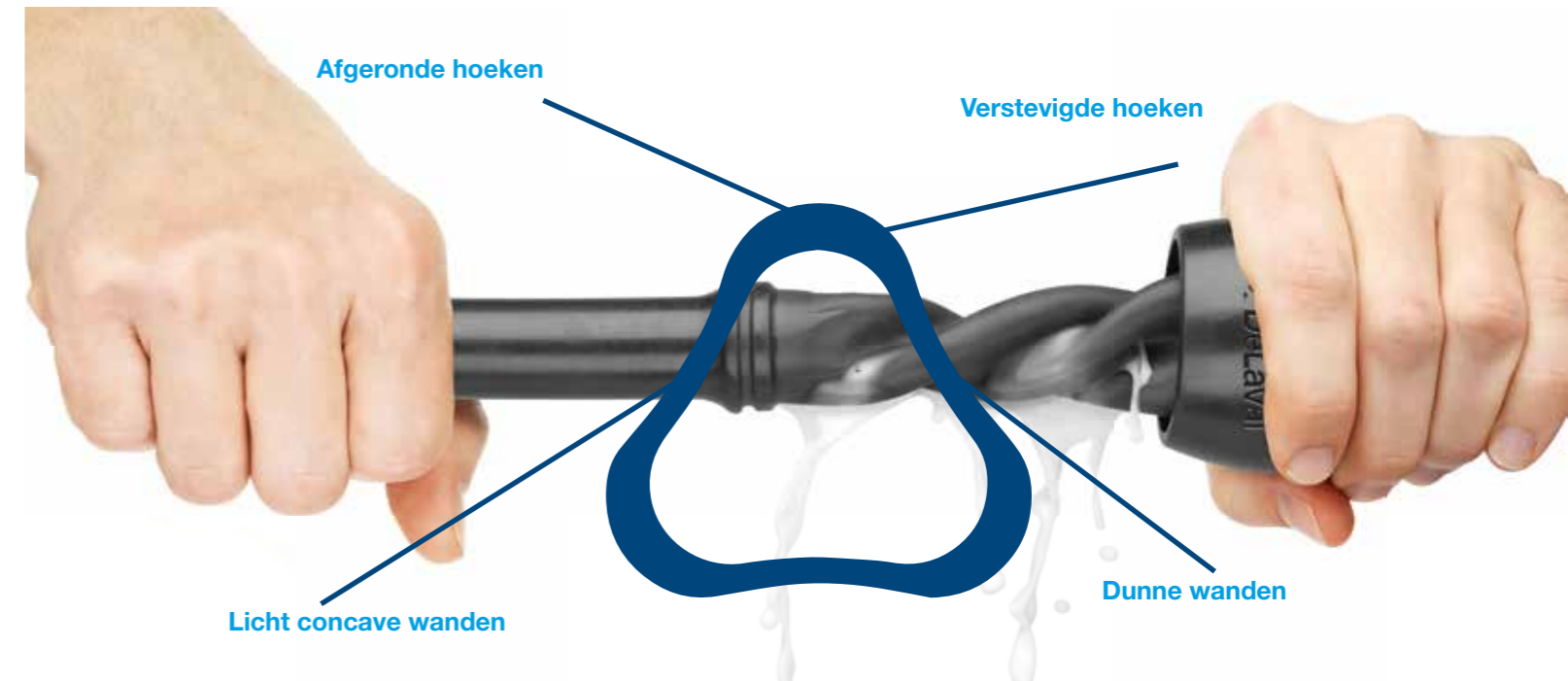
Meer melk per koe? Productieverlies is een van de grootste kostenposten van uiergezondheid, gemiddeld circa 600 kg vanaf de 2^e lactatie. Efficiëntie telt meer dan ooit, dus deze liters wilt u toch niet missen?

Alle reden dus om uw koeien zo goed mogelijk te beschermen tegen op de loer liggende ziekteverwekkers.

Uit onderzoek blijkt dat speendesinfectie een van de meest kosteneffectieve maatregelen is om mastitis te voorkomen. DeLaval heeft een breed

assortiment aan dip- en spraymiddelen, om uw koeien op weg te helpen naar een goede uier- en speengezondheid.

De DeLaval Clover combineert snel en volledig uitmelken met een tedere speenbehandeling. De unieke vormgeving van de schacht van de Clover tepelvoering zorgt voor een stevige, maar tedere omhelzing van de speen gedurende de hele melkbeurt.

Veel klanten kiezen al voor Clover

Het assortiment Clover tepelvoeringen breidt zich langzaam maar zeker steeds verder uit. Sinds geruime tijd zijn er Clover tepelvoeringen beschikbaar voor melkstellen met een flensaansluiting, zoals het Harmony, Harmony Plus en MC7 melkstel.

Maar ook voor VMS installaties is een Clover tepelvoering beschikbaar. Reeds 35% van de klanten met een dergelijke installatie kiest al voor de Clover tepelvoering. Sinds kort is er ook een Clover tepelvoering beschikbaar voor het melkstel met een nippelaansluiting (MC3).

Een blijvertje

Nu, drie jaar na de introductie van de eerste Clover tepelvoering, kunnen we concluderen dat deze nieuwe generatie tepelvoeringen een doorslaand succes is en niet meer valt weg te denken uit het DeLaval assortiment.

Wat zeggen onze klanten?

Marcel van der Eijk uit Twisk gebruikt IodoFence

"Een hoge levensproductie, mede dankzij goede uiergezondheid. Met IodoFence is ons celgetal gedaald naar 85.000 dankzij de zichtbaar langdurige bescherming."

Marcel Grashof uit Bruinehaar gebruikt Tri-Fender

"Dankzij Tri-Fender een sterk verbeterde speenconditie en vrijwel geen uierontsteking meer."

Ben Vermeulen uit Lokeren (België) gebruikt Tri-Fender

"Sinds Tri-Fender amper nog uierontsteking. Het geeft goede ontsmetting en speenverzorging, met een goede prijs-kwaliteitverhouding."

Kijk op www.delaval.nl/speendesinfectie voor het complete verhaal van deze en andere veehouders

DeLaval uierhygiëne – preventie die loont

Onze ToerBoertiekers adviseren u graag in een passende oplossing voor uw bedrijf

Wat zeggen onze klanten?

Gilbert van Laak uit Hulst

Melkt met 1 VMS en in een 2 x 5 visgraatmelkstel

"Uit kosten oogpunt gebruikte ik imitatie-tepelvoeringen. Door de positieve verhalen die ik hoorde van andere VMS gebruikers heb ik besloten de Clover op mijn VMS uit te proberen. Dit resulteerde in minder lastige koeien, minder onvolledige melkbeurten en sneller melken. Ook in de melkstel ben ik inmiddels overgestapt op de Clover."

VOF Jimmink uit Barsingerhorn

Melkt met een 2 x 14 Solidex 80 gr. melkstel

"Toen we in 2015 zijn opgestart, hebben we gekozen voor een imitatie-voering met kopbeluchting. Vanwege een oplopend boterzuurprobleem zijn we, mede door het advies van onze dealer, overgestapt op de Clover. Nu we de Clover tepelvoering gebruiken, zijn er geen boterzuursporen meer aangetroffen in de tankmelk."

Henk en René Drenten uit Holthone Melken met 4 VMS'en

"Op aanraden van onze dealer hebben we besloten om vanaf de opstart de Clover tepelvoering te gebruiken en hier hebben we geen spijt van. De speenconditie is stukken beter dan in de oude melkstel."

Zie pagina 5 en 6 voor het complete verhaal van Henk en René Drenten

Wie jarig is trakteert!

Ga naar
www.delaval.nl/cadeau
en maak kans op uw
persoonlijke cadeau

**Deze DeLaval Koerant wordt u aangeboden door:
DeLaval en de gezamenlijke DeLaval dealers**

Nederland:

DeLaval BV

Oostermeentherand 4

8332 JZ Steenwijk

Tel.: 0521 537 500

E-mail: info.nl@delaval.com

www.delaval.nl

België:

DeLaval NV

Industriepark-Drongen 10

9031 Gent

Tel.: 09 280 91 00

E-mail: delaval.belgium@delaval.com

www.delaval.be

DeLaval is een geregistreerd handelsmerk van Tetra Laval Holdings & Finance S.A. en DeLaval is een geregistreerd handels- en servicemerk van DeLaval Holding AB. Alle aanbiedingen in deze Koerant zijn geldig tot 1 april 2018, mits anders vermeld. Prijzen zijn excl. BTW. Wijzigingen voorbehouden. DeLaval Koerant BE-NL_24p/2017_najaar

 DeLaval